

Jaarverslag 2016

Vereniging voor
Pesso-psychotherapie

Bestuur

We kijken terug op een indrukwekkend jaar. Een jaar waarin wij immers als vereniging onze 'founding fathers' verloren. Dianne en Al Pessa overleden allebei, Dianne in januari en Al in mei. Maar we verloren ook en vooral één van de meest actieve, creatieve en gedreven opleiders, Lowijs Perquin. Hij was voor velen van ons de verpersoonlijking van Pessa in Nederland en in Europa. Zijn begrafenis werd door heel veel leden bijgewoond en zijn vertrek vanaf de Roode Hoed, per boot naar het crematorium was een emotioneel moment.

Op tijd voor het symposium, en dus een mooie pr voor de vereniging, was ook een nieuwe editie van het tijdschrift gereed gekomen. Daarin is onder veel anders de integrale tekst opgenomen van de toespraak die Liesbeth de Boer hield op het afscheid van Lowijs.

Het jaar 2016 was ook het jaar van het symposium 'De onmisbare vader', een titel die, indachtig het bovenstaande zeer betekenisvol werd.

Hoewel er iets minder bezoekers waren dan vorig jaar werd het toch een geslaagde bijeenkomst.

Het was ook een jaar van bezinning op de toekomst; er hebben een tweetal werkconferenties plaatsgevonden met een select gezelschap om na te denken over de toekomst van Pessotherapie in Nederland en plannen te maken hoe verder te gaan met Pessa-psychotherapie in de toekomst. Kortom, een intensief jaar, waarin het bestuur regelmatig via skype vergaderde en prettig met elkaar samenwerkte.

Jaarverslag PR en symposium commissie

De samenstelling van de symposium commissie 2016:

Marianne Bielderman, Marian Waalewijn, Marijke Start, Lowijs Perquin en Eric van der Meijden
Het symposium droeg dit jaar de titel: "De onmisbare vader": met zijn vele gezichten in (psycho)therapie.

In de loop van de drukke voorbereiding heeft zoals bekend Lowijs moeten afhaken. Dit jaar verliep het samenstellen van het programma moeizaam, waardoor het hele programma laat bekend werd. Het is een hele tijd erg spannend geweest of er voldoende deelnemers zouden zijn, omdat de inschrijvingen lang op zich lieten wachten. Uiteindelijk kwam de teller uit op 101 deelnemers, waarvan 47 leden en 54 niet-leden. Dit aantal was onder de verwachting. De evaluatie leverde een positieve waardering op voor organisatie, accommodatie en inhoud. Al met al kunnen we toch terugkijken op een geslaagd evenement.

Om het symposium onder de aandacht te brengen is veel PR gedaan via de social media. We kregen steeds positieve reacties op de inhoud van het programma. Dit heeft o.a. geresulteerd in een tijdelijke toename van bekendheid van Pessotherapie in Nederland. Een aantal van de deelnemers heeft aangegeven de opleiding te willen gaan doen. Daarmee heeft het symposium weer voldaan aan het doel van bekendheid geven aan Pessa therapie in Nederland en mensen stimuleren deel te gaan nemen aan de opleiding.

De samenstelling van de symposium commissie 2017:

Marianne Bielderman gaat nog even door en heeft drie mensen gevonden die zich bij haar aansluiten: Fieke Broekhuizen, Gisela van Gerven en Fred Vrooman.

Namens de PR en Symposiumcommissie,
Eric van der Meijden

Klachtencommissie

In 2016 zijn er geen klachten behandeld.

Commissie van Beroep

-

Tijdschriftredactie 2016

Met het verlies van Diane , Al en Lowijs, was het een bewogen jaar voor ons allen en voor het tijdschrift. Wij wilden als redactie van het tijdschrift graag stilstaan bij hun heengaan, en dat betekende ook een spanningsveld, omdat we tegelijkertijd gebonden waren aan deadlines, van de uitgever en van het symposium.

Inhoudelijk gezien geven wij aandacht aan de actuele ontwikkelingen binnen de vereniging en doen verslag van de laatste bijdragen, ideeën en artikelen op theoretisch gebied. Er is altijd ruimte voor een patiëntenverslag, en wij hebben nu een 'vaste' column van Marietta.

Het was een druk jaar. We blijven internationaal georiënteerd en streven naar twee nummers per jaar. Maar dat is tot onze spijt voor een redactie van vier man een (te) grote opgave! Wij hopen dit jaar nieuwe redactieleden te verwelkomen....En ja...het kost tijd.

Namens de redactie, Lidwine van Campen

De regio's

Regio Noord 2016

De PESSO-intervisiegroep Noord-Nederland kwam in 2016 vier keer bij elkaar.

Pesso-groepen in de regio:

In instellingsverband:

Bij Verslavingszorg Noord-Nederland worden in Groningen enkele ESO-groepen (experimenterende schemageöriënteerde groepen) aangeboden. In deze groepen worden ook PESSO-elementen (structures) verwerkt. *Annet van Dijk, Wim-Jan Trügg, Andreke Smulders.*

Zelfstandig gevestigd:

Pesso-structuregroep een dag per maand in Assen, in combinatie met individuele zittingen, door *Gerda de Boer.*

Pesso-structuregroep wekelijks op de woensdagavond in Drachten, door *Ivan Oostveen.*

In verband met het geringe aantal PESSO-groepen zal onze intervisie-bijeenkomst op 16 maart voor het laatst bijeenkomen, wat heel spijtig is uiteraard.

Ivan Oostveen.

Regio West 2016

In 2016 zijn we niet bijeen gekomen. Onze regio bijeenkomsten liggen helaas stil en behoeven nieuwe inspiratie en actie.

Het streven blijft om dit overleg vooral de kleur van intervisie te blijven geven: het bespreken van banden, het uitwerken van thema's binnen de PESSOtherapie of de PESSOtherapie als methodiek en het gebruik van andere therapievormen. Hopelijk kunnen komend jaar, Marianne, Hetty en ik de kar opnieuw aan het rollen brengen. Verder zijn er de volgende activiteiten in de regio:

Neletta Bouwman en Marianne Waalewijn:

Een gestructureerd groepsaanbod gedaan van 10 keer. Het groepsaanbod bestaat uit uitgebreide Pesso-oefeningen en mini-structures. Wij geven de groep op de *woensdagmiddag van 16.30 tot 19.00 uur*. Dit heeft het afgelopen jaar drie maal plaatsgevonden.

Ada de visser en Vincenta Besteman: in mijn praktijk voor seksuologie en psotherapie in Hoorn zijn er 4 keer per jaar op *donderdagmiddagen* van half 4 tot half 6 oefengroepen. Op maandagmiddagen om de 14 dagen van 3 tot 6 een doorlopende structuregroep, samen met Vincenta Besteman uit Haarlem.

Lot julien en Jeanne jonkers: een driewekelijkse structure groep op *vrijdag de hele dag* in Amsterdam, afgewisseld met individuele sessies.

Annet Uitenbroek, Marcel Prins en Lot Julien: een *maandelijkse structure groep op zondag* in Amsterdam, afgewisseld met individuele sessies.

Marcel Prins: driemaal per maand op de *woensdag namiddag* een structure groep in Amsterdam.

Annet Uitenbroek en Philip Jonkers: driemaal per maand op de *woensdagavond* een structure groep in Amsterdam

Fijke van vliet en Marianne Waalewijn: op de *vrijdagochtend van 9.00 - 12.00 uur* een structure groep, 3 x per maand. Tevens hebben wij een mogelijkheid voor individuele psotherapie.

Martine Overeem: psotherapie Individueel en met echtparen.

Robert Aussen: de experiëntiële psychotherapiegroep (structures): *maandag van 14.00 tot 17.00 uur (doorlopende groep) bij de GGZ in Hoorn*. De ervaringsgerichte module schematherapie: *dinsdagochtend van 11.00 tot 12.30*; Pesso-oefeningen. Feedback in schemataal.

Nelly van Berkel: individuele Psotherapie in mijn praktijkruimte aan huis op de Nieuwe Herengracht 91 A te Amsterdam en op locatie bij Gezondheidscentrum Schalkwijk te Haarlem.

Cora Versteeg en Lidwine van Campen: een doorlopende structure-groep op *maandagavonden* in Amsterdam Centrum. Momenteel is deze groep niet actief.

Hettie van der Mark en Lot Julien: "terugkomdagen" aangeboden voor oud-cliënten, die interesse hebben om eens in de zoveel tijd opnieuw een structure te komen doen.

Regio Oost 2016

In regio Oost gaat het PESSO-werk gestaag door. De PESSO-intervisiegroep komt geregeld bij elkaar in Almelo. De regiocoördinator kreeg een enkel mailtje met een vraag om een groep. Structuregroepen blijven plaatsvinden in vrijgevestigde praktijken in Epe, Almelo en Hardenberg, wat voor cliënten soms een verre reisafstand betekent, maar men heeft het ervoor over. Menig cliënt heeft al veel andere therapie achter de rug en vindt eindelijk 'de juiste accommodatie'. Oefengroepen worden tevens door Henny Baeken in Enschede aangeboden als er voldoende aanmeldingen zijn. Individueel PESSO-werk is niet weg te denken.

Epe:

De structuregroep van Eric van der Meijden en Christine Sarembe was weer op dinsdagavond van 18.30 tot 21.15 uur eens in de twee weken. Instapmogelijkheden zijn in februari en september. De oefengroep (Eric van der Meijden) is in principe op vrijdagmiddag van 16.30 tot 18.30 uur. Start is bij voldoende aanmelding in april en november, zes bijeenkomsten, maar daar was ook afgelopen jaar onvoldoende belangstelling voor.

Almelo:

Hier gaf Karen de Rooter weer tweemaal per jaar een oefengroep op donderdagochtend van 8.30 uur tot 10.30 uur, eens per twee weken, tien bijeenkomsten. En haar structuregroep was eens per vier weken, op de maandagmiddagen van 13.00 tot 16.00 uur. Daarboven gaf ze ook weer een paar keer een PESSODAG voor mensen die al een oefen- of structuregroep hebben gevolgd.

Hardenberg:

Bij Mayke de Klerk en Marti Herengreen is in januari en september gelegenheid in te stromen in de structuregroep. Per half jaar zijn er vier weekenden (vrijdag en zaterdag), waarin elke deelnemer een structure doet. Tussentijds is er in principe één gesprek met een van de therapeuten, aan de hand van een verslag over het weekend. De oefengroep (Mayke de Klerk, 11 bijeenkomsten) werd eenmaal gegeven, op maandagmiddag van 15.00-17.00 uur. Verder organiseerde Eric zijn laatste PESSO-symposium en schreef Mayke (op zijn verzoek) een verslag erover voor het Tijdschrift 'Groepen'.

Mayke de Klerk

Regio Midden 2016

In de regio Utrecht zijn geen intervisiebijeenkomsten geweest.

Marietta van Atekkum heeft in 2016 een oefeningengroep gedraaid en twee doorlopende PESSOGROEPEN.

Wouter Wouters heeft in 2016 een doorlopende structuregroep begeleid, begonnen als oefeningengroep, later overgegaan in structure groep.

Marianne Bielderman is samen met Katelijne Kraan de PESSOtherapie praktijk Utrecht gestart. Er is nog geen lopende PESSOstructuregroep, maar ze willen graag op de dinsdagavonden van start gaan in Utrecht.

Ineke Oppenoorth en Astrid Bouwhuis hebben in 2016 geen PESSO activiteiten gedaan.

Neletta Bouwman

Regio Zuid 2016

Dorry de Vries en Mariët Montagne

In Maastricht twee therapiegroepen : 1 langlopende in cycli van 5 werktijden ieder en een nieuwe focale therapiegroep (4 deelnemers) 7 of 8x een dag en dan evaluatie. De Pessogroepsactiviteiten zullen in juni 2018 stoppen. Er komen geen oefeningengroepen meer.

Gisela van Gerven en Mieneke Blom

GGZ Oostbrabant , locatie Helmond: 1 lopende oefeningen groep (start 2 maal per jaar) en een langlopende structure groep op dinsdag middag/avond. Binnen deze GGZ worden deze groepen EST (Experiëntiele Schema Therapie) oefeningengroep en EST therapie groep genoemd.

Frans van Hattum

Een doorlopende Pessogroep (structure groep) in Tilburg, wordt mogelijk in de toekomst verplaatst naar 's Hertogenbosch.

Ronald Stoop

Regio Nijmegen 2016

Vanuit haar zelfstandige praktijk De Wendé, gevestigd te Griendtsveen (op de grens van Brabant en Limburg), heeft Maria Dekkers in 2016 verschillende bezinnings- en zingevingsbijeenkomsten begeleid waarin Pessoelementen geïntegreerd werden (o.a. oefeningen en de uitgangspunten). Deze bijeenkomsten vinden plaats in een sfeervol oud klooster in Velp (vlakbij Grave) in maandelijkse bijeenkomsten van drie aaneengesloten dagen.

Deze werkwijze wordt voortgezet in 2017. Daarnaast staan er in 2017 Compassie-trainingen op haar programma, een verdieping van Mindfulness die een goede aanvulling kan zijn op Pessopsychotherapie. Ook hierin wordt een combinatie met Pessooefeningen gemaakt.

Daarnaast geeft zij in haar praktijk individuele en relatietherapie vanuit de Pessoelementen en methode.

Jeanne Jonkers en Margré Welvaarts hebben 2-wekelijkse groepen op donderdag en vrijdagmiddag van 16.00 – 18.30 uur.

Prijna van Duuren heeft een 2-wekelijkse groep op donderdagavond.

Lieneke Akkerman maakt in haar therapie-, coachings- en trainingswerk gebruik van de principes van de Pessopsychotherapie.

Maria Arens heeft een wekelijkse groep op de vrijdagmorgen.

Maria Arens

Financieel overzicht 2016

Het vorige boekjaar is geëindigd op 4-2-2016 om gelijk te lopen met het jaar daarvoor. Dit jaar loopt het boekjaar weer gewoon tot 31-12-2016.

Op 31-12-2016 bedroeg het totale saldo van de Vereniging € 15.606,22 (€ zie tabel 1). Dat is € 4232,26 minder dan het jaar daarvoor. Uitgaven over 2015 in 2016 en uitgaven over 2016 in 2017 kunnen ongeveer tegen elkaar weg gestreept worden.

De tendens blijft dat we meer uitgeven dan dat er binnen komt. Een belangrijk punt om in de ALV naar te gaan kijken.

Tabel 1: Rekeningenoverzicht 2015

	Saldo 2-4-2016	Inkomsten 2016	Uitgaven 2016	Saldo 31-12-2016
Bestuur + commissies	19.838,48	28.462,25	32.694,51	15.606,22

Tabel 2: Inkomsten en uitgaven van 2015-2016 (van 5-2-2016 tot 31-12-2016)

Inkomsten			Uitgaven		
	2015	2016		2015	2016
Contributies	10.737,50	11.560,00	Bestuurskosten	4.491,28	1.361,90
Symposium	19.925,00	15.777,50	Symposium	20.492,57	16.934,68
Tijdschrift	105,00	429,50	Tijdschrift	4.715,01	3.295,93
Nascholing	600,00	0	Nascholing	1.390,34	0
Rente	62,74	0	Ledenvergadering	2.484,80	3.051,80
Overige	77,62	472,50	PR	0	400,00
Boeken		222,75	Website	157,35	995,93
			Cadeaubonnen e.d.	634,38	516,80
			Secretariaat	2.477,23	1.603,96
			Bankkosten	436,45	248,05
			Overige verenigingskosten	368,54	4.285,46
Totaal	30.332,52	31.507,86	Totaal	37.647,95	32.694,51

De contributies zijn weer wat hoger dan het jaar daarvoor.

De bestuurskosten zijn lager dan het jaar daarvoor. We hebben als bestuur zuinig aan gedaan. En we skypen nu iedere maand. Dat scheelt ook veel in de kosten. Wel komt er nog € 350,- vacatiegeld bij, dat nog niet in 2016 is uitbetaald.

Bij de website hebben we in 2016 € 217,- over 2015 betaald. De kosten liggen rond de € 500,- per jaar. We zijn aan het kijken voor een goedkopere oplossing hiervoor.

De kosten van het tijdschrift laten nu reëler beeld zien. De opbrengsten van het tijdschrift lopen weer op naar € 429,- Dat is mooi!

Voor het symposium is € 16.934,68 uitgegeven. De belangrijkste kosten waren zaalhuur, vergoedingen workshopleiders, advertenties en accreditaties. Dat zijn minder kosten dan het jaar daarvoor. Helaas waren er ook minder bezoekers wat het symposium zodoende € 1157,18 heeft gekost, met nog een narekening van € 256,75 wat je ongeveer weg kan strepen tegen de opbrengst van de boeken.

De kosten voor de Ledenvergadering was door de hoge opkomst hoger uitgevalle, maar het is juist goed als er veel leden komen!

De secretariaatskosten waren weer minder. Nu onder andere omdat we weer een secretaresse hebben.

De bankkosten hebben we naar beneden gebracht door een rekening die niet in gebruik is op te heffen.

De overige verenigingskosten zijn dit jaar erg hoog. Onder andere door de werkconferentie die € 2965,63 heeft gekost (hiervan is in 2016 €440,- en in 2017 € 310,- terugbetaald aan dinerkosten) en door de rouwadvertentie van en bloemen voor Lowijs Perquin (€ 1219,83).

Voorziene ontwikkelingen in 2017 (begroting, voorlopig)

Natuurlijk komt er weer een symposium. Een (bijna) gehele nieuwe commissie is er al mee bezig. Ook komt er hopelijk weer een tijdschrift uit.

Tabel 3: Begroting 2017

Baten		Lasten	
Contributies	11.450,00	Bestuurskosten	2.000,00
Symposium	17.000,00	Symposium	17.000,00
Tijdschrift	450,00	Tijdschrift	3.400,00
Nascholing	?	Nascholing	?
Rente	30,00	Ledenvergadering	3.000,00
Boeken	200,00	Website	500,00
		Secretariaat	1.800,00
		Overige verenigingskosten	460,00
		Bankkosten	250,00
		PR kosten	0
		Toekomst/opleiders	720,00
Totaal	29.130,00	Totaal	29.130,00